Nr. 240. w Wtorek

dnia 14. Października 1862.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr. na całe Prussy 2 Tal.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ½ szerokości przyjmują się tylko w Ekspedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości Gaz. W. Ks. Pozn.

Londyn, 13 Paźdz. — Times donosi, że kardynał Wiseman wezwał okólnikiem duchownych katolickich w Londynie, aby się udali do biednych Irlandczyków i upomnieli ich, aby się niemieszali do manifestacyi Garibaldoskich.

Z Nowego Jorku donoszą pod d. 2. b. m., że w Nowym Orleanie wielu mieszkańców złożyło przysięgę na wierność Unii, aby ujść skonfiskowania majątków.

Na kongresie stanów południowych przyjęto nowe prawo naborowe nakazujące konskrypcyą od roku 35 do 40. Konfederaci chcą 400,000 Murzynów wyzwolić i w broń opatrzyć.

Lipsk, 13. Paźdz. — Na zgromadzeniu Sasów wielkoniemieckich przyjęto wniosek Schaffratha i Wuttkego, następującej osnowy: nowe przetworzenie Niemiec, od którego żadna część terytoryum związkowego niema być wyłączona i niemożesię wyłączyć, może tylko nastąpić przez narodową reprezentacyą wedle prawa wyborczego rzeszy. Oświadczenie to ma być przesłane do zgromadzenia frankfurckiego.

Berlin, 13. Października. — Najj. Pan wyjechał onegdaj wieczorem o godz. 7¾ ztąd do Koburga i dziś rano ztamtąd wrócił przez Wejmar do Berlina.

Berlin, 13. Październ. — Z rozkazu Najj. króla nastąpiło dziś po południu o godzinie 3ej zamknięcie posiedzeń obecnych sejmu monarchii. Ku temu celowi zgromadzili się członkowie obu izb sejmujących na białej sali w zamku królewskim, gdzie prezes ministerstwa Bismark Schönhausen odczytał następującą mowę:

Dostojni, szlachetni i szanowni panowie obu izb sejmujących!

Rząd Najj. króla przedłożył wam przy rozpoczęciu waszych obrad powody, które go znagliły do zażądania waszych czynności dla załatwienia spraw najnieodzowniejszych. Przedłożone wam propozycye ograniczyły się przeto głównie na prawa finansowe na bieżącą administracyą, szereg traktatów i wiele projektów do praw, których przyjęcia rychłego życzyć należało w interesie pomyślności materyalnej kraju.

Pomiędzy przedłożonemi traktatami najważniejszym jest zawarty traktat handlowy i żeglugowy z Francyą. W jednomyślnem przez was zatwierdzeniu tegoż, jakoteż prawa o opłatach wchodowych i wychodowych, uznaje rząd króla Jmci rękojmią, że ekonomiczne zasady, na których traktat ów polega, tworzyć nadal będą zasadę polityki handlowej Prus. Polityka ta wypływająca z konieczności rozwoju swobodnego handlu jest państwu pruskiemu zakreśloną jego interesami i jego tradycyami i przez część zostających z niem w związku celnym uznaną za odpowiadającą potrzebie całego związku celnego.

Do zabezpieczenia i rozszerzenia naszego handlu z zagranicą przyłożą się traktaty przez was potwierdzone z Japanem, Chinami, Siamem, Portą i Chili, gdy tymczasem spłacenie cła staderskiego i zniesienie opłat od żeglugi na Mozeli przyniesie korzyść tak wewnętrznemu, jakoteż zewnętrznemu handlowi.

Przez prawo znoszące opłatę od roznoszenia listów nastąpiło upragnione ułatwienie w przesyłaniu listów.

Prawo o opłatach górniczych udziela krajowemu górnictwu znaczne wsparcie i spodziewać się należy, że on tem poparciem zyszcze na pokrzepieniu i tym sposobem ustaną obawy z powodu rozszerzonego współzawodnictwa z przemysłowością zagraniczną górniczą i hutniczą. Przez przyzwolenie na środki ku wybudowaniu kolei żelaznych z Kiestrzyna do Berlina i z Kohlfurtu i Zgorzelic do Waldenburga, tudzież przez udzielenie gwarancyi procentów z kolei halskiej do Heiligenstadt i Kasslu uda się wykonać ważne komunikacye kolejowe, które przyłożą się do

---

Car Piotr i carewicz Aleksy.

(Czas.)

(Dalszy ciąg z Nr. 238.)

Zaledwie carewicz usłyszał swe skazanie na śmierć, zbladł okropnie i zachwiał się, tak że Tołstoj i ja mieliśmy zaledwie czas pochwycić go pod ręce i zapobiedz w ten sposób jego upadnięciu. Położywszy go na łóżku i powierzywszy opiece sług i lekarza, udaliśmy się do Jego Cesarskiej Mości, aby ją zawiadomić, że carewicz wysłuchał swego wyroku, a zarazem odebraliśmy tajny rozkaz. Tołstoj, ja jenerałporucznik Buturlin i major gwardyjski Uszaków powrócić do pałacu Jego Cesarskiej Mości o pierwszej godzinie po północy. Nie mogąc sobie wytłumaczyć, z jakiego powdu ma się odbyć to tajemnicze zebranie, przybyłem przecież o naznaczonej godzinie i zostałem wprowadzony przez szambelana do apartamentów wewnętrznych, gdzie spostrzegłem cara siedzącego i pogrążonego w głębokim smutku, w towarzystwie carycy Katarzyny Aleksiewny, archimandryty troickiego klasztoru Aleksandra Newskiego, Teodozyusza, spowiednika i ulubionego doradzcy cara, cieszącego się jego szczególnym szacunkiem, Tolstoja i Uszakowa; brakowało tylko Buturlina, lecz i on nie omieszkał stawić się wkrótce. A gdy nas oznajmiono carowi, który wśród łez obfitych nie widział nas wcale zapewnie, powstał car i zażądawszy błogosławieństwa św. ojca Teodozyusza, usłyszał odeń taką odpowiedź: Łaskawy monarcho, zastanów się nieco, abyś później nie żałował! — Car rzekł na to: Święty ojcze, miara jego przewinień przepełniła się a odtąd wszelkie miłosierdzie z naszej strony byłoby ciężkim grzechem w obec Boga i naszego przesławnego państwa. Pobłogosław mnie, ojcze, dla dokonania dzieła tak przykrego dla naszego ojcowskiego serca i proś Boga, aby mi darował nędzny stan duszy mojej. — Wtedy Teodozyusz podniosłszy ręce, modlił się i rzekł, pobłogosławiwszy cara: Niechaj twoja wola spełni się, mój dostojny monarcho, działaj tak, jak cię natchnął Bóg, który zna serce ludzkie. — Wtedy przystąpił car do nas stojących w przerażeniu, nie domyślających się, co nam będzie rozkazano i rzekł:

»Wierni słudzy moi, wypróbowani w tylu okolicznościach, otóż chwila, w której tak mnie, jak państwu memu, macie oddać ważną usługę. Aleksy, ten zbrodzień, którego się wstydzę nazwać synem moim i carewiczem, mimo przysięgi przed Bogiem, ukrył nam po większej części swe zbrodnie i swych wspólników, mając przekonanie, że ci ostatni mogą mu się stać raz jeszcze użytecznymi w jego zamiarach przeciw naszemu tronowi. Obrażeni słusznie podobnem zgwałceniem przysięgi, zamianowaliśmy trybunał, który odkrył mnóstwo zbrodni, o jakich nawet nie mieliśmy pojęcia. Trybunał ten postępując według sprawiedliwości i przytaczając pismo święte i ustawy, dowiódł (!) jak wszyscy wiecie, że carewicz zasłużył na śmierć za zdradę. Jako człowiek i jako ojciec ubolewam w tej chwili nad nim; lecz jako prawy monarcha, nie mogę się wystawiać na nowe krzywoprzysięstwa, na nowe zdrady, bo i ja odpowiadam przed Bogiem, który mnie powołał na tron i powierzył mi państwo rosyjskie, za wszelkie klęski, jakieby nań spaść mogły przez mą słabość serca. Dla tego pospieszcie się moi wierni słudzy, udajcie się do łoża zbrodniarza Aleksego i zadajcie mu śmierć, na jaką zasługuje zdrajca monarchy i ojczyzny. Nie chcę hańbić krwi carów przez karę śmierci publiczną, lecz niechaj się rzecz ta odbędzie w milczeniu i bez hałasu, jak gdyby był umarł śmiercią naturalną. Idźcie i działajcie, gdyż taka jest wola waszego prawego pana, a Bóg chce tego także, ten, w którego ręku wszyscy spoczywamy!«

Wyrzekłszy to, popadł car na nowo w smutek, a gdyby nie pociechy carowej i słowa mnicha Teodozyusza, »byłaby ta gorycz stała się z pewnością fatalną zdrowiu Jego carskiej Mości.«

Nie pamiętam już w przeciągu jakiego czasu i w jaki sposób dostaliśmy się do bramy twierdzy, opuściwszy carski pałac; ponieważ ważność i nowość tego wypadku zupełnie mnie ubezwładniły. Byłbym długo marzył, gdyby mnie Tołstoj nie był przywiódł do przytomności, przypominając mi obowiązek, jaki mieliśmy spełnić z rozkazu JCMości. Gdyśmy przybyli do wielkiego przedpokoju, kazał Uszaków, w charakterze naczelnika służby gwardyi pałacowej, ustąpić warcie, która się tamże znajdowała, ku drzwiom zewnętrznym, pod pozorem, że szczęk broni przeszkadza choremu carewiczowi. Następnie wszedł Tołstoj do pokoju, w którym spali carewicza szambelan, lokaj i kucharz, kazał ich obudzić i rozkazał zawołać trzech żołnierzy gwardyjskich, którym dał rozkaz wyprowadzić wszystkich służących, jakoby na śledztwo

powszechnego ruchu i podniesienia pomyślności przez otworzenie nowych źródeł zarobkowych w częściach kraju tego potrzebujących.

Potwierdziliście także konwencye wojskowe zawarte z rządami księstw Sasko-Koburg Gotha i Sasko-Altenburg i księstwa Waldek, zgadzając się z usiłowaniem rządu, aby na tej drodze choć w części znieść niedokładność w ustawie niemieckiego związku wojennego.

Jeżeli natomiast co do projektu paszportowego nie mogły się zgodzić obie izby sejmujące, ubolewać należy, że tem zamierzona reforma ulegnie odroczeniu. Rząd przecie króla Jmci starać się będzie na drodze administracyjnej o zaprowadzenie możliwych i odpowiednich ułatwień podróżowania w teraźniejszych stosunkach.

Rząd króla Jmci ubolewa, że obrady nad etatem państwa za r. 1862 niedoprowadziły do ustanowienia tegoż na drodze prawa. Sądzi, że od rozpoczęcia posiedzeń okazał swoją gotowość do zgodzenia się na wszystkie wnioski reprezentacyi krajowej, które bez zaszkodzenia prawdziwym interesom państwa za wykonalne poczytywał. W tym celu przedłożono etat państwa na rok bieżący w bardzo obszernej specyalności tytułów i zarazem etat na rok 1863 aby i tenże przed upływem roku mógł być ustanowiony. Przez zniesienie dodatków podatkowych ciężary kraju zostały sprowadzone do dawnej miary i ten ubytek wyrównany głównie został w dochodach państwa przez znaczne zniżenie wydatków wojskowych.

Rząd króla Jmci natomiast niemógł się zgodzić na uchwały izby deputowanych, wedle których koszta na reorganizacyą wojska powiększszej części już wydane i inne nieodzowne wydatki na rok bieżący miały być skreślone. Stałby się winnym ciężkiego nadwerężenia obowiązków, gdyby na mocy dawniej udzielonych przyzwoleń ze strony reprezentacyi krajowej, wykonane przeobrażenie ustawy wojskowej z poświęceniem na ten cel poczynionych znacznych ofiar i pokrzywdzeniem potęgi Prus, miał cofnąć.

Gdy projekt do prawa względem etatu państwa na rok 1862 wedle postanowienia izby deputowanych z powodu niedostateczności został odrzucony przez izbę panów, widzi się rząd króla Jmci w konieczności wykonywać etat państwa bez podstawy przewidzianej konstytucyą. Przekonanym jest zupełnie o odpowiedzialności, jaka z tego pożałowania godnego stanu wypływa, ale równie ma w pamięci obowiązki względem kraju i znajduje w nich upoważnienie, aż do ustanowienia prawnego etatu, opędzania wydatków potrzebnych do utrzymania zaprowadzonych urządzeń państwa i ku popieraniu pomyślności kraju, tusząc na pewno, że swego czasu otrzyma następne potwierdzenie ze strony sejmu.

Rząd króla Jmci ma to przekonanie, że pomyślny rozwój naszych stosunków konstytucyjnych wówczas nastąpić może, jeżeli każda z władz prawnych wykonywać będzie swoje atrybucye z tem zaprzaniem siebie, jakie jest nakazane przez uszanowanie drugich praw i przez wymagalność konstytucyjną swobodnej harmonii między koroną i każdą z obu izb sejmujących. Rząd króla Jmci nie wątpi, że rozwój naszego życia konstytucyjnego na drodze doświadczenia będzie dalej postępował i że w spólnem poświęceniu dla potęgi i godności korony i dobra ojczyzny znajdą teraz występujące sprzeczności swoją zgodę.

Z najwyższego polecenia króla Jmci ogłaszam niniejszem posiedzenia obu izb sejmujących za zamknięte.

Po odczytaniu tej mowy, opuściło zgromadzenie salą po wykrzyknięciu trzechkrotnem: niech żyje król Jmość!

— Na posiedzeniu dzisiejszem izby deputowanych nie byli ministrowie obecnymi. Prezes zagaił posiedzenie wynurzeniem ubolewania, że musi być organem do zakomunikowania uchwały izby panów, którą ogłasza za przeciwną konstytucyi. Wnioski rezolucyjne dep. Simsona i Reichenspergera, zawierające uznanie za nieważne uchwały izby panów i wniosek rezolucyjny deput. Gneista i towarzyszów: »uchwała izby panów jest przeciwna konstytucyi, a więc nic nie znacząca; rząd nie może wyprowadzać z tego praw, rząd jest obowiązany rozchód na r. 1862 konstytucyjnie układać; rząd nie ma prawa czynić wydatki odrzucone przez izbę deputowanych;« wnioski te mają być na przedstawienie prezesa przesłane izbie budżetowej i po jednogodzinnem odroczeniu izbie zakomunikowane. Wniosek ten prezesa przyjęto jednogłośnie.

— Rezolucya jednogłośnie przyjęta przez komisyą budżetową uznaje uchwałę izby panów, dotyczącą przyjęcia przez nią budżetu rządowego, za uchybiającą jasnemu duchowi i osnowie konstytucyi i dla tego za nieważną i za niebyłą. Rząd przeto nie może ztąd żadnych praw z tej uchwały wywodzić. Izba deputowanych postanawia natychmiast obrady. Deputowany Bonin (ze Stolpe) protestuje przeciw rozprawom i opuszcza izbę wraz z pięciu swoimi towarzyszami. Żadne rozprawy nie toczyły się nad rezolucyą komisyi budżetowej. Przyjęto ją jednogłośnie, to jest za nią się oświadczyli jednogłośnie wszyscy w liczbie 237.

Prezes ministerstwa odczytał następnie poselstwo królewskie, mocą którego nastąpić ma zamknięcie sejmu o godz. 3. po południu w zamku królewskim.

— Dalszy ciąg rozpraw nad polskiemi petycyami językowemi na posiedzeniu izby z d. 22. Września.

Po otwarciu szczegółowej dyskusyi nad petycyą pana K. Niegolewskiego, otrzymuje głos ku obronie tej petycyi, poseł Pilaski w te przemawia słowa:

Poseł Pilaski: »Panowie! Nasamprzód nie mogę pominąć, że ja i polityczni moi przyjaciele także w tej izbie mamy się cofnąć o całą pozycyą. Dotąd było zwyczajem w tej izbie wysokiej, że skoro zamknięto rozprawy ogólne i rozpoczęły się szczegółowe, wolno było w tych szczegółowych rozprawach sięgać znów do ogólnych; czego ponieważ teraz wyraźnie zabroniono«...

Marszałek: »Zwracam uwagę szanownego posła, że już na wstępie rozpraw powiedziałem, iż otworzę rozprawy ogólne, ale nie pozwolę przy szczegółowych, aby raz jeszcze wrócono do ogólnych. Wzywam szanownego mówcę aby specyalnie się trzymał petycyi nad którą obradujemy.«

Poseł Pilaski: »Tak samo właśnie rzecz zrozumiałem i chciałem jedynie skonstatować, że mnie i politycznym mym przyjaciołom w ten sposób praw ukrócono. Ograniczę się zatem wyłącznie na treści petycyi. Ale choć to uczynię, trzeba mi powiedzieć słów kilka o prawie, odnoszącem się do petycyi, boć inaczej dedukcya wszelka byłaby niepodobną. Czy kto rozporządzenie z 14. Kwietnia r. 1832 uważa za prawo, czy nie, obojętna to przy roztrząsaniu kwestyi, które mamy przed sobą; w to się zatem nie będę zapuszczał, jakkolwiek zdania o tem bardzo są różne, ja przynajmniej nie mogę tego rozporządzenia uważać za prawo, i pozwalam sobie odpowiedzieć panu referentowi który się powołuje na rozkaz z Października r. 1810, że owego rozkazu nie publikowano u nas w W. Ks. Poznańskiem, zatem rozporządzenie o którem mowa, nie może być prawem. Ale to pominąwszy, regulamin z r. 1832 zawiera ścisłe zalecenie dla urzędników, tak jasne i wyraźne, że każdy urzędnik, jeźli nie chce wtrącać gwałtem zdania swego osobistego i jeżeli nie pragnie postanowień zawartych w nim zamienić w ułudne, wiedzieć powinien, jak należy mu postępować w urzędowych z mieszkań-

---

w przeznaczonej na to komnacie i zatrzymać ich tamże. Tak nie pozostał nikt w całym domu z wyjątkiem nas czterech i carewicza śpiącego, ponieważ wszystko to odbyło się z wszelką ostrożnością przez apartamenta ciemne i otworzyliśmy zarazem komnatę sypialną, oświeconą słabo lampą, która się paliła przed świętemi obrazami. Znaleźliśmy carewicza śpiącego, i jak gdyby się znajdował pod ciężarem jakiego straszliwego widzenia sennego, wzdychającego od czasu do czasu. Rzeczywiście cierpiał też wiele, tak iż wieczorem już odebrał św. Sakrament, aby bez komunii nie umrzeć. Od tej chwili czuł się lepiej, a według zaręczenia lekarzy, była nadzieja zupełnego wyzdrowienia. A ponieważ nikt z nas nie chciał przerywać jego spoczynku, mówiliśmy do siebie siedząc nad nim. Nie byłożby lepiej zabić go we śnie i oszczędzić mu w ten sposób straszliwych cierpień? (Mieliśmy jednakże skrupuł, zamordować go bez pokuty). Powiedziawszy to sobie i nabrawszy odwagi, potrącił Tołstoj zwolna carewicza i rzekł: Niech się Wasza Wysokość zbudzi! On, otworzywszy oczy i nie pojmując, co się dzieje, usiadł na łóżku, nie mówiąc ani słowa. Wtedy zbliżył się doń Tołstoj i rzekł: Carewiczu, podług wyroku najzacniejszych osób Rosyi zostałeś wskazany na śmierć za liczne zdrady przeciw monarsze, ojcu twemu i ojczyźnie. Otóż przychodzimy do ciebie na rozkaz cara JMości, aby wykonać ten wyrok; przygotuj się więc modlitwą i pokutą do bliskiego końca twego, ponieważ nie jest wcale oddalonym.

Ledwie to carewicz usłyszał, począł narzekać i wołać pomocy, lecz widząc, iż to było napróżno, zaczął gorzko płakać i rzekł: Biada mi nieszczęśliwemu, biada mi, zrodzonemu z krwi carów! Czyliżby nie lepiej było urodzić się ostatnim z poddanych? Wtedy Tołstoj pocieszał go, mówiąc: Car jako ojciec przebaczył ci wszystkie twe grzechy i będzie się modlił za twą duszę; lecz jako monarcha, nie może przebaczyć twych zdrad i krzywoprzysięstw, w obawie ściągnienia na ojczyznę jakiej klęski. Koniec więc skargom i łzom; są to słabości niewieście; przyjmij los twój, jak przystoi na męża twej krwi i odbądź ostatnią twą modlitwę, aby grzechy twe były ci odpuszczone! Carewicz niesłuchał tego jednakże, płacząc i oskarżając ojca o samobójstwo. Gdyśmy tedy spostrzegli, że carewicz nie chciał się modlić, pochwyciliśmy go za barki i zmusiliśmy go uklęknąć, a jeden z nas, lecz który, nie pamiętam już z przerażenia, zaczął powtarzać za niego: Panie, oddaję duszę moją w ręce Twoje! On sam jednakże nie chciał odmawiać tych słów, a broniąc się rękami i nogami, chciał się z pośród nas wydobyć. Wtedy Buturlin, jeźli się nie mylę, rzekł: Panie, niechaj dusza sługi Twego Aleksego spoczywa w miejscu błogosławionych! Po tych słowach wywróciliśmy carewicza na łóżko i wziąwszy dwie poduszki, nakryliśmy mu głowę i ciężyliśmy na nim tak długo, dopóki poruszenia rąk i nóg nie ustały i serce nie biło, co wkrótce nastąpiło dzięki jego słabości. Nikt nie mógł zrozumieć, co podczas tego mówił, ponieważ przestrach bliskiej śmierci pomieszał mu umysł. Uczyniwszy to, położyliśmy ciało carewicza tak, jak gdyby spał, a pomodliwszy się za duszę jego, wyszliśmy. Ja i Uszaków pozostaliśmy w pobliżu domu, aby nikt nie wszedł. Buturlin i Tolstoj udali się do cara, aby mu oznajmić koniec carewicza. Wkrótce potem nadszedł od dworu p. Kromer, i pokazawszy nam bilet Tołstoja, wszedł do twierdzy; pomogliśmy mu ułożyć ciało carewicza, przygotować je do pogrzebu i odzialiśmy je w bogate szaty stósownie do jego stanu.

Nowina o śmierci carewicza rozeszła się około południa d. 26. Czerwca; mówiono, że umarł w skutek uderzenia apopleksyi. Trzeciego dnia odbył się w przytomności wielkiego tłumu ludu obchód pogrzebowy i żałobne nabożeństwo według zwykłego ceremoniału, z wszelką pompą i przyzwoitością. Nikt jednakże nie wiedział prawdziwej przyczyny śmierci carewicza. Car i carowa byli obecni obchodowi pogrzebowemu, a on płakał gorzko, nie, jak myślę, z powodu śmierci jego, lecz rozpamiętywając sobie, że chciał uczynić z tego syna szczęśliwego następcę tronu, ale przez którego, ze względu na jego skłonności, wiele ucierpiał a nadto stracił swe trudy i nadzieje. Powiedziawszy ci to wszystko z wszelką sumiennością, proszę cię zachować sekret, abym się nie stał zdrajcą w obec mego dostojnego monarchy. Jest to warunek, przy którym obstaję, ponieważ gdybym cię nie znał, nie byłbym tego pisał nawet dla ocalenia mego życia. Przedstaw, proszę cię, uszanowanie moje synowi twemu, memu drogiemu przyjacielowi, Janowi Dmitriewiczowi. Składam ci mój najniższy komplement i pozostanę aż do grobu twoim wiernym sługą. Dan 27. Lipca 1718 w Petersburgu.

(podp.) Aleksander Rumiańcow.

(Dalszy ciąg nastąpi).

cami stosunkach. Petent oto użalił się, że owe listy, opatrzone adresem niemieckim, których zatem nie przyjął, przybito mu na drzwiach i ściągniono koszta od niego przez egzekucyą. Wniosek petenta uważam za uzasadniony i sądzę że ma prawne przepisy za sobą. Że adres stanowi część integralną listu, temu nikt pewnie nie zaprzeczy.

Zwyczajem w każdym kraju zachowałym adres pisuje się w tym języku, w którym treść listu spisana, i tylko jeśli się list wysyła za granicę, godzi się w innym języku kłaść adres, natomiast wewnątrz kraju adres i treść listu w jednym i tymże samym powinny być pisane języku. Jeźli zatem chcecie się ściśle trzymać prawa, powinnibyście list do Polaka pisany adresować po niemiecku i po polsku, ale oczywiście byłoby to posunione za daleko, i wystarczyłoby, wedle tego, czy się pisze do Polaka czy do Niemca, napisać go po polsku lub po niemiecku.

Szanowny poseł z Genthinu, nasz przezes naczelny, oświadczył z mównicy, iż ze wszystkich sił starać się będzie znów sprowadzić dobre porozumienie i podnieść zaufanie zachwiane; dziękuję mu i spodziewam się, że raz przecie na seryo usunie niezliczone i drobiazgowe udręczenia, których podwładni mu urzędnicy codziennie się dopuszczają, jak tego dowodzi przypadek o którym tu mowa, i wyrażam oczekiwanie, iż na przyszłość do polskich mieszkańców adresować będą po polsku.

Raport komisyjny opiewa, iż trzy listy, o których mowa, są nieotwarte i dla tego właściwie nie można wiedzieć, co one zawierają. Następnie stoi w sprawozdaniu: »»W takim razie, jak także wyrażono w wyroku najwyższego trybunału z d. 19. Kwietnia r. 1860 który petent załączył, a do którego dało powód rozporządzenie przez naczelnego prezesa po niemiecku do petenta wydane, użycie niemieckiego języka bez tłómaczenia polskiego byłoby usprawiedliwione, ponieważ prawa i zobowiązanie odnoszące się do majątku państwa należy sądzić wedle przepisów prawa cywilnego, zatem władze rządowe uważać wypada w tym przypadku jako osoby prywatne.««

Jeżeli, panowie, uznacie tę zasadę za trafną, wtedy nigdy od żadnej władzy nie możemy się spodziewać pisma w języku polskim, bo trzy pisma, o których mowa, nie sądzę iżby naczelny prezes p. Bonin był napisał prywatnie do p. Niegolewskiego, owszem jak się zdaje tyczą się one spraw kościelnych, szkólnych, żwirówek lub innych spraw podobnych. Jeżeli więc się przyjmie, że władza i tu wedle zasad cywilnego prawa ma być uważana, i że władze rządowe tu więc stoją na równi z osobami prywatnemi, wtedy w istocie nie pojmuję, jak to można pogodzić z przepisami regulaminu pod nrem II. b. gdzie napisano dosłownie:

»»Jeżeli z urzędu bez poprzedniego podania wychodzi rozporządzenie, zwykle do wszystkich mieszkańców, bez różnicy polskiego lub niemieckiego ich pochodzenia, pisze się po niemiecku z dołączeniem polskiego tłómaczenia.««

Mniemam, iż byłoby nietylko stósowną, ale i przepisom odpowiadałoby, gdyby listy do Polaków opatrywano adresami polskiemi. Że o tem regulamin niczego nie wspomina, widzi mi się naturalną, bo jego redaktorom nigdy pewnie ani przez myśl nie przeszło, że przyjdzie kiedyś czas gdzie nawet władze i urzędnicy chwycą się środków tak drobiazgowych, aby uszczuplać praw Polakom.

Parę słów jeszcze o okoliczności, że raport komisyjny powiada o treści niniejszej petycyi, że instancye niewyczerpane. Zdaje się iż z tego powodu komisya zaleca przejście do porządku dziennego. Mamy tu, panowie, przed sobą petycyą, która już od lat wielu zatrudnia tę izbę wysoką; dziś się żali p. Niegolewski, jutro B, pojutrze C, ale treść petycyi zawsze taż sama.

Pojedyncze żałoby przechodziły instancye aż do najwyższej, ale zawsze odpowiedzi były odmowne. Jeden z członków szanownych tej izby wysokiej dawniej za owym stołem stanowczo przeciwko nim się oświadczył. Pomimo to sądzimy się być w prawie i dla tego uciekamy się do tej izby wysokiej, jeźli tylko nam mówią, że w tym jednym przypadku wprzódy macie przechodzić wszystkie instancye, a ponieważ tego nieuczyniliście, więc komisya wnosi o przejście do porządku dziennego. Taki sposób widzenia zdaniem mojem niesłuszny, bo tu idzie o naruszenie ogólnej zasady, o przywrócenie prawnego porządku i dla tego sądzę, iż ta izba wysoka nietylko ma prawo, ale nawet i obowiązek zajęcia się tą sprawą i załatwienia jej materyalnego. Wnoszę aby petycyę tę przekazać królewskiemu rządowi do uwzględnienia.«

Komisarz rządowy tajny radzca **Noah** powiada w krótkich słowach, że petycya bezzasadną jest tak co do formy jak co do treści. Że jest bezzasadną co do formy, wykazanem tu zostało. Co do jej treści zaś, izba uznała już dawniej, a mianowicie przy rozprawach nad wnioskami Bentkowskiego z lat 1859 i 1861, że adres na liście nie należy do rzeczy objętych regulaminem z r. 1832.

Marszałek izby oświadcza, że wniesiono o zamknięcie dyskusyi i że do głosu zgłosił się jeszcze tylko pan Bentkowski. Izba przyjmuje zamknięcie po wysłuchaniu krótkiego przymówienia referenta i przechodzi, w myśl wniosku komisyi, do porządku dziennego nad petycyą pana Niegolewskiego. (Dalszy ciąg nastąpi).

Królestwo Polskie.

Zgromadzeni w Kamieńcu obywatele podolscy zaraz po urzędowem otwarciu zgromadzenia, jednomyślnie zażądali, aby spisany został protokół, że stósownie do prawa jakie im przysługa, przystępują do napisania adresu. Po dyskusyi nad projektem adresu i po przyjęciu go stanowczo, pisali go w d. 1. t. m. wszyscy obecni na zgromadzeniu obywatele w liczbie 295; podpisali go wszyscy marszałkowie, wszyscy z wyborów powstali urzędnicy gubernialni i powiatowi; nie wyłączyło się od podpisu ani kilku obywateli rosyjskiego rodu na Podolu osiadłych, ani kilku wyższych oficerów będących tam właścicielami ziemi. Mimo pogróżek gubernatora odgrażającego się, że całe zgromadzenie pod gruzami pogrzebie, nikt się nie cofnął, nikt podpisu nie odmówił, a gdy gubernator nie chciał przesłać adresu, marszałek gubernialny przesłał go sztafetą do Petersburga. Adres ten brzmi:

»Najdostojniejszy monarcho! Upoważniona prawem do przedstawienia WCMości potrzeb krajowych, szlachta podolska ośmiela się wypowiedzieć jedyne a powszechne pragnienie kraju, w niezłomnem przekonaniu, że reprezentuje w tem wszystkich ożywionych uczuciem obywatelskiem.

Połączona z Polską Ruś przez uroczystą i dobrowolną unię lubelską, rozwijała się i wzrastała całemi pokoleniami w jednej z nią cywilizacyi. Jej publiczne życie i oświata tchną od wieków charakterem wyłącznie polskim. Podwaliną zaś potęgi i trwałości żywiołu polskiego, niezależną od późniejszych wstrząśnień politycznych, jest zasada reprezentacyi narodowej i obywatelskiej swobody.

W ciągu ostatniego pół wieku, polityka rządu sprzeczna z duchem spółeczeństwa, spowodowała spór nieprzestanny, którego stan dzisiejszy zatrważa każdego prawego obywatela. Szlachta podolska uprasza WC. Mość, abyś uchylił stan ten monarszą swą wolą.

Za jedyny prowadzący do tego środek, obywatele podolscy poczytują przywrócenie jedności administracyjnej Polsce, wcielenie do niej zachodnich prowincyj, przy zupełnem poszanowaniu praw ludności wiejskiej powołanej w ostatnich czasach na pole działań obywatelskich.

Szczery współudział szlachty polskiej w stanowczem rozwiązaniu sprawy włościańskiej, współudział płynący z odwiecznych dążeń i starań Polski, aby dostojność obywatelską i swobody rozciągnąć na wszystkie stany, jest niewątpliwą rękojmią prawości jej postępowania dzisiejszego. Odrzucając wszelką myśl przewagi jednego plemienia lub stanu, obywatele podolscy pozostają wiernymi zasadniczej idei polskiej co do równouprawnienia wszystkich stanów i wszystkich składowych pierwiastków społeczności; dla tego zaś żądają zjednoczenia się z Polską, że widzą w niej podstawę swobodnego rozwoju dla wszystkich składających ją plemion.

Najjaśniejszy panie, położenie naszego kraju jest bardzo smutne: lud bez oświaty, zakłady naukowe średnie, niedostateczne tak co do liczby jak co do wykładu nauk; przemysł bez kapitałów trawionych lichwą; handel zbożowy odcięty od zagranicznego odbytu, z powodu braku komunikacyi; własność ziemska bez kredytu w skutek wstrzymania pożyczek z instytucyj kredytowych państwa i w skutek braku hipotecznego systemu; ustawy sprzeczne z obyczajami, z tradycyą i rozwojem społecznych wyobrażeń; wykonanie ustaw ubezwładnione przez obce krajowi urzędnictwo; administracya skoncentrowana po za obrębem krajowych potrzeb i interesów; nakoniec społeczność bez organów z jej łona i przez nią wybranych do kierowania zbiorowemi jej sprawami.

Stan taki, wynikający z odłączenia nas od Królestwa Polskiego, utrudnia rozwiązanie sprawy włościańskiej, zagraża ostatecznym upadkiem prowincyi, jeżeli nie nastąpi przywrócenie administracyjnej jedności z krajem posiadającym jednakowe z nami tradycye i potrzeby, też same wyobrażenia o cywilnej i religijnej swobodzie i wspólne drogi postępu na przyszłość.

Przedstawiając najistotniejsze pragnienia nasze WCMości, obywatele podolscy polegają na uczuciach monarszej sprawiedliwości i miłości, jako na jedynej nadziei uchylenia naszych cierpień teraźniejszych i zapewnienia błogiego losu na przyszłość. Cz.

Francya.

Paryż, 11. Pażdzier. — Ciało prawodawcze ma być zwołane w połowie Stycznia, jak donosi **la France**.

— Ratazzi dowiedział się, że w Paryżu dla niego nie ma pola. Z tego powodu zaniechał swej podróży do Paryża.

— Pan Jouvenel, który najwięcej się przyczynił swem sprawozdaniem do odrzucenia dotacyi Palikao, nietylko ściągnął na siebie niełaskę cesarską, ale jeszcze jego krewni pokutować muszą za niego. Jego szwagier, radzca prefektury w Tulle otrzymał dymisyą.

Czarnogóra.

Cetynia, 25. Września. — Piszą do **Nar. L.**: W niedzielę powróciły do Cetyni z obozu naszego 51 seciny wojska naszego, oraz 4 seciny gwardyi. Całe wojsko rozłożyło się na równinie cetyńskiej, poczem proporce podarte w kawały zatkniono w ziemi, jeden podle drugiego, a wojsko na łące ustawiło się w wielki czworobok. O godz. drugiej z południa wyszedł pochód uroczysty z książęcego pałacu, na czele metropolita w ornacie, z duchowieństwem, za niem książęcy dwór, ks. Mikołaj z radą, ks. Milena i ks. wdowa Darinka, ks. Olga, matka ks. Mikołaja, prowadzona przez sekretarza Vaclika, wielki wojewoda Mirko z senatem wojewodami a serdarami, dostojnicy i starszyzna. Metropolita Hilarion rozpoczął modlitwy, poświęcił proporce, które wróciły z boju i całe wojsko. Potem wystąpił młody ks. na skałę i dziękował gorącemi słowy wszystkim wojownikom za służby oddane ojczyźnie, za dzielność i męstwo okazane przeciwko dziesięćkroć silniejszemu nieprzyjacielowi wiary Chrystusowej, za którego pomocą udało się ocalić ściśnioną ojczyznę, ten ostatni zakątek wolności słowiańskiej, i przymusić wrogów cywilizacyi chrześciańskiej, że się zrzekli nadziei podbicia, wolnej Czarnogóry, kiedy okrutny bój całoroczny z siłą nadzwyczajną nie mógł podbić tej garstki potomków onych bohaterów, którzy polegli na polu Kosowem. Wszystkie myśli me, drodzy bracia, kończył ks. odtąd ku temu obrócę, aby wam odpłacić za służby wierne dla miłej ojczyzny, aby wam nadgrodzić krew waszę przelaną, którą z taką ochotą składaliście na ołtarzu ojczyzny za złotą wolność naszę, za którą miecze wasze i wasze ofiary zacho wały na wieczną spuściznę dla naszych potomków. Sława dzielnym sokołom czarnogórskim, braciom moim!

Rozległ się grzmiący okrzyk »Żyvio nasz kniaź junaczki Nikołaj!« a wojsko czapki swe postrzelane wzgórę rzucało. Potem wystąpił wielki wojewoda Mirko, ulubieniec wojska, i oznajmił wojsku i narodowi, że ks. Mikołaj w uznaniu ofiar i zasług Czarnogórców i Byrdan około oswo-

bodzenia ojczyzny wszystkie daniny i podatki narodu czarnogórskiego i berdańskiego za r. 1862—1863 odpuszcza, prosząc naród, aby sobie i nadal wzajemnie bratersko pomagał, jako czynił na polu bitwy. Wojsko i naród zagrzmiały tysiącznemi okrzykami radości, rzucając wzgórę czapki czarnogórskim zwyczajem. Potem książę kazał przynieść broń piękną, odebraną Turkom, długie rusznicę wykładane, sztućce i pistoletyi łupy zabrane. Rozdzieliwszy to wszystko na kilka kup, oddał wojewodom, serdarom i kapitanom, aby łupy rozdano najwaleczniejszym z walecznych, a tymczasem działa Turkom zabrane odezwały się przed pałacem książęcym 101 razy, głosząc skończenie boju z Turkami i rozpuszczenie wojska do domu. Perjanicy zabrali proporce tak postrzelane że na niejednym był tylko maleńki szmatek czerwonogo pola i kawałek białego krzyża, i zanieśli przed księciem do arsenału, zaczem cały orszak powrócił do pałacu w tymże porządku, w jakim był wyszedł. Wszędzie rozdawano pieniądze, gorzałkę, wino a mięso wojsku, które w okamgnieniu zapomniało, co wycierpiało przez rok cały. Przed wieczorem książę ukazał się na koniu z niektórymi wojewodami, a księżne Darynka, Milena i Olga pieszo się przechadzały, przypatrując się weselu igrzyskom narodowym i radości wojska, które je wszędzie z zapałem witało. Trwala wesołość do nocy, a strzelby z moździerzy i śpiewu nie było końca. Uroczystości tej był przytomny także malarz czeski Jarosław Czermark. Nazajutrz rano większa część wojska rozeszła się do domn. Oddział katuński przez cały rok nie postał w domu. Czarnogórskie wojsko będące w Hercegowinie, otrzymało rozkaz wrócenia do domu. Stało ono dotąd pod Bilizem i w wąwozach Duży.

Rozmaite wiadomości.

— O okropnem prześladowaniu chrześcian, donoszą z Kochinchiny na wschodnim półwyspie indyjskim. Ksiądz biskup Pallerin tak o tem pisze: »Módlcie się za nasze biedne misye anamickie; wątpię czy jeszcze w tej chwili przy życiu albo jeden ksiądz albo biskup, wszyscy ponieśli śmierć gwałtowną, a biedni nasi chrześcianie napiętnowani na obydwóch policzkach i rozpędzeni błąkają się między poganami, lub są zamykani w szopach, które podpalają. Tym sposobem wielu się spaliło.«

Z Ricunhoa, gdzie chrześcianie w straszliwej zginęli rzezi, z 307 dusz ledwo jedna dziewczynka zdołała ujść, a 7 zostało wprawdzie przy życiu lecz okropnie pokaleczonych, bo jak sita pikami podziurawionych, i na poły spalonych. W Thi Ria jest 1169 chrześcian w więzieniach, a z tych 400 już podobno spalono. W Ton Kinie odniosło śmierć męczeńską dwóch hiszpańskich biskupów i jeden misyonarz, a niewiadomo zaś co się stało z dwoma biskupami i trzema misyonarzami francuskimi. Podobny los spotkał i misyonarzy w innych stronach Kochinchiny, którzy padli ofiarą rozbezstwionego Tu-Duka. Tak biedny kościół anamicki, który przed trzema laty liczył jeszcze pół miliona wiernych i 400 księży krajowców, dziś już prawie zniszczony. Od czasu zniszczenia chrześciaństwa w Japonii, jeszcze żadna klęska nie uderzyła tak strasznie misyi co niniejsza.

Wiadomości literackie.

P. H. Sk. podaje w Gaz. Polskiej spis następujący prac świeżo zgasłego Syrokomli:

1. Poemata Klemensa Janickiego (przekład z łacińskiego). Wilno 1849 roku, w ósemse małej, u Zawadzkiego.

2. Dzieje literatury w Polsce od pierwiastkowych do naszych czasów. Pokrótce opowiadział Ludwik Kondratowicz. Wilno 1851 i 1852. S. II. str. 360. (Pierwszy tom już przełożony na język rosyjski.)

3. Przykłady poetów polsko-łacińskich: Klemens Janicki (edycya 2, Jan Kochanowski, M. K. Sarbiewski, Ł. Klonowicz, M. Smogulecki. Warszawa i Wilno (druk. tylko w tym ostatnim.) 1851—1852. Tomików 6 dwunastkowych, u J. Zawadzkiego.

(Tu, z Janickiego 76 opuścił 12; obok Roxolanii Acerna wydrukował i tekst oryginału, który był bardzo rzadki, bo raz go wytłoczono 1854 r. Przełożył także kilka wierszy Jędrzeja Krzyckiego. Tłumaczenia te chwali nawet i Bartoszewicz.)

4. Historya rewolucyi francuskiej 1789 r. przez Poujoulat. Przełożył i notami objaśnił W. S. 1851. Wilno 2 tomy z rycinami na stali zagranicznemi.

5. Coyer. Historya Jana Sobieskiego. (Do przekładu Dobrowolskiego, bezimiennie wydanego przez T. Glücksberga, dodał uwagi i objaśnienia. Wilno 1852. T. 2.

6. Gawędy i rymy ulotne. 1852. Wilno (choć wydrukowano Warszawa) w 16ce. Część I gawędy str 176. Cz. II rymy ulotne str. 95 (u Zawadzkiego i Węckiego).

7. Gawęd i rymów ulotnych poczet nowy, z portretem autora litografowanym u M. Fajansa. Wilno 1854 str. 121. M. Orgelbrand drukuje obecnie w drukarni Gaz. Pol. w Warszawie wtóre tegoż oddziału wydanie, z nadpisem: »Poczet drugi«.

8. Gawęd, rymów ulotnych i przekładów poczet III. Wilno 1846, str. 247 u Zawadzkiego.

9. G. i R. U. poczet IV. Wilno 1856 str. 175 u R. Rafałowicza. Tu na czele mieści się wtóre wydanie »Kęsa chleba« (patrz niżej pod liczbą 17).

10. G. i R. U. poczet V. Wilno 1857, u księgarza A. Assa. (w 16ce).

11. G. i R. U. poczet VI. Wilno 1861 str. 85 nakładem Gałkowskiego, w 16ce.

12. Wędrówki po moich niegdyś okolicach. Wilno 1854 w 8ce, z litografią na tyncie zamku Mirskiego, u Fajansa wykonaną. Nakładem Zawadzkiego.

13. Urodzony Jan Dęboróg. Powieść wierszem 1854. Petersburg u M. B. Wolffa. Wydanie 2 pomnożone. 1855 u Assa w Wilnie. Tamże nabyte 3cie przez M. Orgelbranda, ale nie wydane.

14. Dwie koronacye Sasów, Augusta II i Augusta III królów polskich, ze współczesnego rękopismu, z przedmową i kilku objaśnieniami: Wilno 1855 u J. Zawadzkiego.

15. Sen wieszcza (czyli Wiliam Szekspir) opera we 3 aktach podług francuskiego przerobiona do muzyki S. Moniuszki. Wilno 1855.

16. Dwie gawędy: Spowiedź pana Korsaka (drukowana wprzódy częściowo w Gazecie Warsz.) i pan Marek w piekle. 1854. Wilno, u Assa.

17. Kęs chleba, gawęda. 1855. Wilno, u T. Glücksberga. Wydanie pierwsze (patrz nr. 9).

18. Margier, poemat z dziejów Litwy. Wilno 1855, u R. Rafałowicza w 8ce.

19. Córka Piastów. Poemat. 1855 Wilno, u Rafałowicza.

20. Baka odrodzony. Wilno 1855 z rycin. litogr. (u M. Orgelbranda).

21. Chatka w lesie, dziwactwo dramatyczne w 5 ustępach. Cześć I. Wilno 1855.

22. Chatka w lesie, częć druga 1856. Wilno u Assa (grywana w Warszawie).

22—28. Do zbioru wydanego p. t.: »Dziejopisowie krajowi« przełożył:

Jana Łasickiego: Historya wtargnienia Polaków na Wołoszczyznę r. 1573 z hospodarem Bohdanem. Petersburg u B. M. Wolfa, 8ka 1854 str. 25 w 8ce.

L. Góreckiego. Opisanie wojny Iwona. 1855, tamże str. 44.

Sobieskiego Jakóba, pamiętnik wojny chocimskiej. Ksiąg troje. Przełożył z łacińskiego życiorysem autora i objaśnieniami uzupełnił W. S. 1854. Petersburg str. 78.

Solikowskiego Jana Dymitra, krótki pamiętnik rzeczy polskich od zgonu Zygmunta Augusta, zmarłego w Knyszynie r. 1572 w miesiącu Lipcu, do 1855 r. Przełożył z łaciń. i życiorysem autora poprzedził W. S. 1855. Petersburg w 8ce str. 98 i V.

Jędrzeja Maksymiliana Fredro: Dzieje narodu polskiego, przeł. z łacińskiego życiorysem i objaśnieniami uzupełnił W. S. 1855. Petersburg. (Tu się tylko mieszczą dzieje pierwszego bezkrólewia i elekcyi Henryka Walezyusza.)

29. Marcin Kromer. Polska, czyli o położeniu, obyczajach, urzędach rzeczypospolitej Król. Polskiego. Ksiąg dwoje, przełożył z łac. notami i życiorysem autora uzupełnił. Wilno 1855 w 8ce u Zawadzkiego.

30. Zgon Acerna, obrazek z XVII wieku. Wilno 1855 u tegoż.

31. Janko cmentarnik, gawęda ludowa. 1856, str. 94 w 16ce. Wilno u M. Orgelbranda.

33. Hrabia na Wątorach, krotochwila wierszem z XVI wieku. Wilno 1856. (Była graną na scenie warszawskiej.)

34. Garść pszenna i Cieśla, dwie gawędy. Warszawa 1857 w 18ce (oddruk z Gaz. Warsz. dla antykwarza wileńskiego Kinkulkina).

35. Wielki czwartek, obrazek wioskowy. 1856 w 16ce. Wilno Orgelbranda.

36. Nocleg hetmański, na tle historycznem. 1857. Wilno, W 16ce.

37. Dni doroczne na Litwie, szereg obrazków; część I i II. Wilno i Dynaburg, u Krasnosielskiego. 1858 str. 56.

38. Dni pokuty i Zmartwychwstania. 1858. Wilno u Rafałowicza.

39. Staropolskie roraty i dwie pomniejsze poezye. 1858. Wilno i Dynaburg, u Krasnosielskiego.

40. Ułas, Sielanka bojowa z błot poleskich. 1858. Wilno

41. Królewscy lutniści (z ryciną Wojc. Gersona). Obraz z przeszłości, 1856, w 8ce większ. str. 35. Wilno u R. Rafałowicza.

42. Przyczynki do historyi domowej w Polsce (Samuel Kordecki, Adam Tarło, Bogusław Radziwiłł.) Wilno 1858 w 8ce.

43. Piosenki Berangera. Przekład W. Syr. i W. Korotyńskiego, z portr. i życiorysem autora. Wilno, 8ká. 1858 str. LXXXVIII. i 261. (Tłómaczenia Syrokomli opatrzone cyframi jego u dołu.)

44. Kasper Karliński, dramat historyczny w 3 aktach. Wilno 1858 w 12ce. (Grany z wielkiem powodzeniem na scenie wileńskiej.)

45. Zofia księżniczka slucka, dramat historyczny z XVII. wieku. Wilno 1858.

46. Wycieczka po Litwie w promieniach od Wilna. T. I. r. 1858. T. II. 1860. Wilno u Assa, (z rycin. lit. i drzeworyt).

47. Wiejscy politycy, komedya w 3 aktach. Warszawa 1859. (Oddruk z Gazety.)

48. Stella Fornarina, córka piekarza. Ustęp z życia Rafaela. Mińsk 1859 u księg. Bejlina.

49. Marcin Studzieński. Kartka z Kroniki Wilna. 1869 w 12ce u M. Orgelbranda.

50. Starosta Kopanicki więzień w Sonnenburgu, ustęp z pierwszych lat panowania Augusta III. Wilno. 1859 n Assa.

51. Szkolne czasy, nowe opowiadanie Jana Dęboroga. Wilno 1859 u Rafałowicza.

52. S. Franciszek z Assiżu. Kantata illustrowana przez E. Andriollego. 1859. Wilno w 8ce.

53. Wyrok Jana Kazimierza, dramat historyczny w 4ch aktach. Warszawa w druk. Gaz. Polsk. 1860 w 12ce.

54. Natura wilka wyciąga z lasu, monodramat wierszem z dodaniem garstki nowych poezyi. Wilno 1860.

55. Wrażenia pielgrzyma po swojej ziemi. I. z Litwy do Wielkopolski (z drzeworytami). Wilno 1860 str. 42 w 8ce. Jedyny Autora nakład. Część II miała obejmować opis Wielkopolski: III. Wspomnienia Krakowa; ale nie wyszły. Może są między rękopismami?

56. Niemen od źródeł do ujścia. Pamiętnik podróży żeglarza lite-

(Dodatek).

wską wiciną z Kowna do Królewca, zredagowany i przerobiony przez W. S. Wilno 1861 str. 172.

57· Życie i pisma Ignacego Chodźki. Wilno 1862, str. 92 w 8ce małej (oddruk z Kuryera Wileńskiego, nakład A. Kirkora).

58. Lirnik wioskowy, sielanka, z drzewor. Kostrzewskiego, w Plejadzie Polskiej od str. 95 do 104.

59. Poezye ostatniej godziny, w 8ce, z portretem autora z fotografii autoraFajansa, znajduje się obecnie pod prasą drukarską w Warszawie, nakład Sennewalda, z 10 arkuszy drukn.

Przybyli do Poznania dnia 14. Października.

BAZAR: hr. Cieszkowski z Wierzenicy, Lubieński z Kiączyna, Chłapowski z Kopaszewa, Bronikowski z Wilkowa, Kubicki z Miłosławia, Czarliński z Wrocławia.

MYLIUSA HOTEL DREZDEŃKI: v. Niebelschütz z Gliwic, v. Oveu z Ludomia, Stertzel z Szczecina, v. Platen z Uchorowa, Rollain z Gowarzewa, Beyer z Golenczewa, Heinze z Strumian, Herrmann z Bronświku, Wittich z Hali, Seckbach z Mognncyi, Fränkel z Gliwic, Jeschiński z Halberstabt, Berg z Szczecina, Negring z Lipska, Merchlitz i Heymann z Berlina.

BUSCHA HOTEL RZYMSKI: Fritsch z Kobleńcyi, Hotop z Elblanga, Richard z Wrocławia, Täber z Brzegu, Bleckmanu z Solingen, Rosenstein z Kaslu.

OEHMIGA HOTEL FRANCUSKI: Łakomicki z Machcina, Manteuffel z Szweden przy Głogowie, Sänger z Meerane.

POD CZARNYM ORŁEM: Raczyński z Koźmina, Nehring z Sokolnik, Simon z Rogoźna.

STERNA HOTEL EUROPEJSKI: Gorajska z Polski, Radzimińska i Rogaliúskä z Zdziechowic. Spontini z Vichy, Stappen z Amsterdamu, Friedrich z Wrocławia.

HOTEL PARYSKI: Budziński z Kleryki, Sniegocki z Trzemeszna, Łukaszewski i Drzewiecki z Miłosławia.

HOTEL BERLIŃSKI: Moszczeński z Krzymowa, Chrząszczewski z Warszawy, Zabłocki z Kurowa, Kärnbach z Szlawy, Doherr z Herwigsdorff, Mühlke z Swarzędza, Harmel z Leśniewa, Jkier z Wągrówca Domagalska z Polski, Zeising z Berlina, Victor z Pyritz, Hartmann z Wroniaw, Dietrich z Szamotuł.

HOTEL EICHBORNA: Glas z Crodziska, Raczek z Wrocławia, Rakowska z Wrześni, Mittelstädt z Janowca, Ulycherkowski z Kempna.

KILERA HOTEL ANGIELSKI: Kuttner z Australii, Glass z Wrocławia, Croner z Berlina, Friedmann z Zanie.nyśla, Friedmann z Trzemeszna, Kayser z Miłosławia, Ephreim z Nowegomiasta, Schöps z Kobylina, Nathan i Cohn z Wągrówca, Marcus i Königsberger z Szamotuł.

POD TRZEMA LILIAMI: Kian z Boruszyna, Tschacher z Wrześni,

Księgarnia **N. Kamieńskiego i Spółki** w Poznaniu (Bazar) poleca swój zapas **książek szkólnych** dla gimnazyów, szkół realnych i elementarnych, tudzież książki do nabożeństwa **dla młodzieży katolickiéj** i wszelkie inne różnych wydań i różnych w oprawach.

Sprzedaż baranów w tutejszéj owczarni zarodowéj uszlachetnionéj negretti, odznaczającéj się wełnistością, rozpocznie się dnia 1 Listopada. Gromada jest zupełnie zdrowa i wolna od trabera i podobnych dziedzicznych chorób.

Schwusen pod **Schlichtingową.**

***Hammer*,** Dyrektor gospod.

Sprzedaż baranów na wielostronne życzenie rozpoczyna się w tutejszej owczarni zarodowéj już w tym miesiącu.

Dominium **Chraplewo** pod **Lwówkiem**, dnia 12. Października 1862.

W tutejszéj fabryce oleju, odbywa się wymiana olejów do palenia, oleju siemiennego, makuchów, mąki makuchowej na siemiona olejne, pod bardzo dogodnymi warunkami.

Dominium **Chraplewo** pod **Lwówkiem** 1862.

Aprobowany

Aquavit od zarazy powietrznéj

czyli

wzmacniający żołądek

D. G. Baartha

w Poznaniu,

ulica Dominikańska Nr. 3., pod Złotą Kulą.

Aprobacya.

Działo się w Poznaniu, w biórze prefektury dnia 14. Marca roku 1813.

Wydział lekarski.

Prefekt Departamentu Poznańskiego.

JMPana ***Baartha*** kupca w **Poznaniu.**

Przychylając się do prośby JMPana Baartha kupca z dnia wczorajszego zaświadczeniem członków komisyi lazaretowéj wspartą, zezwalam niniejszém na sprzedawanie wódek z różnych gorżkich korzeni przez JMPana Baartha utworzoną w departamencie tutejszym i upoważniam Go oraz do obwieszczenia o tém publiczności przez gazety.

Zastępca Prefekta Radzca Prefektury.

M. Moszczeński.

Za Sekretarza Jeneralnego.

J. Lekszycki.

Pan destylator ***Baarth*** z Owińsk przyrządził aquavit z najskuteczniejszych gorżkich żołądek wzmacniających ingredyencyj. Części składowe przedłożył tutejszéj komisyi lazaretowéj składającéj się z Dra. ***Wolffa, Mönnicha*** i Assessora ***Bergmanna***, i znaleźliśmy je zupełnie za stósowne i odpowiadające na choroby obecnie panujące.

Poznań, dnia 10. Marca 1813.

Dr. ***Wolff. Bergmann. Mönnich.***

Odwołując się na powyższe świadectwo, polecam z tego aquavitu

1/1 kwartę po 20 Sgr.

1/2 kwarty po 10 » wraz z butelką.

D. G. Baarth.

POWTÓRNE WYPOWIEDZENIE

wylosowanych do spłacenia gotowizną 4% listów zastawnych W. X. Poznańskiego.

Z odwołaniem się na obwieszczenie nasze z dnia 30. Czerwca r. b. wzywamy powtórnie posiadaczy wszystkich wówczas wypowiedzianych, lecz dotąd nie złożonych 4% listów zastawnych:

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.
		A. na 1000 Tal.	
58	5441	Drzązgowo	Sroda
69	6265	Dupin	Krobia
12	1617	Głuchowo	Kościan
4	781	Gołuń	Sroda
11	366	Karczewo	Kościan
31	1681	Miłosław	Września
32	1682	dito	dito
11	1061	Pudliszki	Krobia
13	1451	Raszkowo	Odolanów
17	565	Rokossowo	Krobia
22	570	dito	dito
6	836	Wolenice	Krotoszyn
		B. na 500 Tal.	
7	1462	Cerekwica	Wągrówiec
15	1470	dito	dito
16	1471	dito	dito
54	1306	Czekanów	Odolanów
26	618	Dobrzyca	Krotoszyn
17	1366	Głuchowo	Kościan
44	1392	Gronowo	dito
33	3004	Kadzewo	Srem
13	1424	Kembłowo	Września
34	1332	Nekla	Sroda
17	1340	Poniec	Krobia
24	1347	dito	dito
30	1252	Rogaszyce	Ostrzeszów
12	1485	Stawiany	Wągrówiec
10	1019	Xiążenice	Ostrzeszów
28	1445	Zbyszewice	Chodzież
		C. na 250 Tal.	
16	684	Czekanów	Odolanów
12	788	Gostkowo	Krobia
5	522	Marcinkowo górne	Mogilno
76	927	Miłosław	Września
75	411	Pakosław	Krobia
54	808	Raszkowo	Odolanów
61	815	dito	dito
16	795	Szczury	dito
		D. na 100 Tal.	
93	1059	Działyń	Gniezno
102	1068	dito	dito
24	1651	Gostkowo	Krobia
31	1757	Grabowo	Września
75	3459	dito	dito
83	3467	dito	dito
91	12080	dito	dito
83	1886	Gronowo	Kościan
90	1893	dito	dito
91	1894	dito	dito
96	1899	dito	dito
104	1907	dito	dito
110	1913	dito	dito
36	943	Konarskie	Srem
30	695	Koryta	Krotoszyn
68	625	Konary	Krobia
31	1722	Kossowo	Krobia
50	2647	Krzyżanowo	Srem
16	2064	Łosiniec	Wągrowiec
69	881	Mielęcin	Ostrzeszów
69	9383	Mierzewo	Gniezno
72	9386	dito	dito
90	1927	Miłosław	Września
91	1928	dito	dito
93	1930	dito	dito
101	1938	dito	dito
103	1940	dito	dito
104	1941	dito	dito
18	1503	Murzynowo borowe	Środa
31	2444	dito	dito
62	1833	Nekla	dito
67	1838	dito	dito
43	1955	Niemczyno	Wągrowiec
49	1961	dito	dito
77	5028	dito	dito
18	1098	Ossówiec	Mogilno
17	767	Pniewy	Szamotuły
47	1849	Poniec	Krobia
48	1850	dito	dito
61	1200	Pudliszki	dito
75	1682	Raszkowo	Odolanów
79	1686	dito	dito
81	1688	dito	dito
83	1690	dito	dito
90	1697	dito	dito
94	1701	dito	dito
13	1092	Recz	Wągrowiec
52	1739	Rogaszyce	Ostrzeszów
55	1742	dito	dito
22	2041	Ruszkowo	Wągrowiec
52	5180	dito	dito
54	5182	dito	dito
27	2056	Stawiany	dito
68	1006	Witkowo	Gniezno
		E. na 50 Tal.	
26	949	Bednary	Sroda
19	880	Bieniewo	Odolanów
34	1206	Cerekwica	Wągrowiec
36	1208	dito	dito
41	986	dito	Pleszew
43	988	dito	dito
22	282	Chraplewo	Szubin
62	267	Dąbrowo	Babimost
20	491	Drzązgowo	Sroda
13	1214	Glinno	Wągrówiec
101	581	Gołębin	Kościan
17	270	Góra	Poznań
19	272	dito	dito
22	275	dito	dito
43	961	Grabowo	Września
47	965	dito	dito
14	1008	Grojec	Babimost
114	1069	Gronowo	Kościan
118	1073	dito	dito
119	1074	dito	dito
128	1083	dito	dito
65	610	Iwno	Sroda
51	2259	Kadzewo	Srem
28	1152	Kembłowo	Września
30	1154	dito	dito

Nr. list. zast. bież.	amort.	Dobra.	Powiat.
67	2010	Kossowo	Krobia
25	766	Kotowiecko	Pleszew
27	768	dito	dito
22	1231	Łosiniec	Wągrowiec
58	4827	Marcinkowo górne	Mogilno
20	762	Międzianowo	Odolanów
114	1093	Miłosław	Września
127	1106	dito	dito
148	1127	dito	dito
149	1128	dito	dito
158	1137	dito	dito
159	1138	dito	dito
160	1139	dito	dito
161	1140	dito	dito
71	1012	Nekla	Sroda
77	1018	dito	dito
80	1021	dito	dito
82	1023	dito	dito
85	1026	dito	dito
64	1158	Niemczyno	Wągrówiec
90	5632	Pniewy	Szamotuły
24	1052	Pomarzanowice	Środa
57	1034	Poniec	Krobia
62	1039	dito	dito
66	1043	dito	dito
68	1045	dito	dito
105	893	Raszkowo	Odolanów
114	902	dito	dito
19	420	Rogaczewo małe	Kościan
61	4760	dito	dito
62	4761	dito	dito
62	938	Rogaszyce	Ostrzeszów
55	224	Rokossowo	Krobia
57	2394	Ruszkowo	Wągrówiec
58	2395	dito	dito
12	995	Sokolniki małe	Szamotuły
39	1326	dito	dito
41	1328	dito	dito
23	516	Swidnica II.	Wschowa
30	867	Szczury	Odolanów
32	869	dito	dito
101	433	Witkowo	Gniezno
26	377	Wolenice	Krotoszyn
31	1185	Zakrzewo	Gniezno
33	1187	dito	dito
39	1193	dito	dito
40	1194	dito	dito
41	1195	dito	dito
44	1198	dito	dito
46	1200	dito	dito
51	1163	Zbyszewice	Chodzież
54	1166	dito	dito
57	1169	dito	dito
62	1174	dito	dito
64	1176	dito	dito
65	1177	uito	dito
67	1179	dito	dito
110	5610	dito	dito

F. na 25 Tal.

Nr. list. zast. bież.	amort.	Dobra.	Powiat.
25	1871	Bieniewo	Odolanów
28	1874	dito	dito
30	1876	dito	dito
31	1877	dito	dito
37	556	Bobrowniki C.	Ostrzeszów
40	559	dito	dito
37	2549	Cerekwica	Wągrówiec
40	2552	dito	dito
41	2553	dito	dito
42	2554	dito	dito
52	2564	dito	dito
54	2566	dito	dito
55	2117	dito	Pleszew
57	2119	dito	dito
61	2123	dito	dito
67	2129	dito	dito
73	2135	dito	dito
74	2136	dito	dito
77	2139	dito	dito
20	2605	Chlebowo	Gniezno
59	278	Chobienice	Babimost
107	1279	dito	dito
109	1281	dito	dito
120	1292	dito	dito
28	386	Chraplewo	Szubin
46	1146	Czekanów	Odolanów
89	315	Dobrzyca	Krotoszyn
30	729	Drzązgowo	Środa
43	742	Drzązgowo	Sroda
155	679	Działyń	Gniezno
158	682	dito	dito
166	690	dito	dito
26	167	Gaj	Szamotuły
72	2304	Głuchowo	Kościan
84	2316	dito	dito
85	2317	dito	dito
88	2320	dito	dito
91	2323	dito	dito
93	2325	dito	dito
104	2336	dito	dito
35	418	Gołuń	Sroda
38	1817	Gostkowo	Krobia
39	1818	dito	dito
41	1820	dito	dito
43	1822	dito	dito
45	1824	dito	dito
89	4062	Grabowo	Września
139	2346	Gronowo	Kościan
141	2348	dito	dito
147	2354	dito	dito
149	2356	dito	dito
150	2357	dito	dito
151	2358	dito	dito
153	2360	dito	dito
158	2365	dito	dito
159	2366	dito	dito
162	2369	dito	dito
164	2371	dito	dito
165	2372	dito	dito
176	2383	dito	dito
31	1634	Jankowo	Gniezno
90	1073	Iwno	Sroda
21	1154	Kadzewo	Srem
16	955	Kokoszki	Krobia
102	301	Konary	dito
60	338	Koryta	Krotoszyn
62	340	dito	dito
66	344	dito	dito
68	346	dito	dito
46	1996	Kossowo	Krobia
49	1999	dito	dito
51	2001	dito	dito
53	2003	dito	dito
54	2004	dito	dito
68	4701	dito	dito
74	8603	Lewice	Międzyrzecz
106	9675	dito	dito
24	2589	Łosiniec	Wągrówiec
25	2590	dito	dito
28	1672	Miedzianowo	Odolanów
33	1677	dito	dito
29	631	Mierzewo	Gniezno
80	9001	dito	dito
178	2395	Miłosław	Września
183	2400	dito	dito
186	2403	dito	dito
191	2408	dito	dito
192	2409	dito	dito
195	2412	dito	dito
197	2414	dito	dito
198	2415	dito	dito
209	2426	dito	dito
210	2427	dito	dito
214	2431	dito	dito
216	2433	dito	dito
217	2434	dito	dito
220	2437	dito	dito
222	2439	dito	dito
229	2446	dito	dito
231	2448	dito	dito
234	2451	dito	dito
235	2452	dito	dito
242	2459	dito	dito
41	3096	Murzynowo borowe	Sroda
107	2203	Nekla	dito
109	2205	dito	dito
110	2206	dito	dito
112	2208	dito	dito
114	2210	dito	dito
116	2212	dito	dito
118	2214	dito	dito
119	2215	dito	dito
121	2217	dito	dito
123	2219	dito	dito
124	2220	dito	dito
86	5402	Niemczyno	Wągrowiec
88	5404	Niemczyno	Wągrowiec
23	1686	Pawłówek	Pleszew
33	373	Pniewy	Szamotuły
67	4811	dito	dito
69	4813	dito	dito
70	4814	dito	dito
71	4815	dito	dito
28	2283	Pomarzanowice	Środa
77	2242	Poniec	Krobia
79	2244	dito	dito
85	2250	dito	dito
89	2254	dito	dito
102	2267	dito	dito
108	2273	dito	dito
103	901	Pudliszki	dito
105	903	dito	dito
129	927	dito	dito
124	1890	Raszkowo	Odolanów
125	1891	dito	dito
129	1895	dito	dito
130	1896	dito	dito
131	1897	dito	dito
134	1900	dito	dito
151	1917	dito	dito
154	1920	dito	dito
157	1923	dito	dito
159	1925	dito	dito
160	1926	dito	dito
163	1929	dito	dito
169	1935	dito	dito
170	1936	dito	dito
20	700	Recz	Wągrowiec
21	701	dito	dito
24	622	Rogaczewo małe	Kościan
28	626	dito	dito
84	2025	Rogaszyce	Ostrzeszów
85	2026	dito	dito
86	2027	dito	dito
87	2028	dito	dito
96	2037	dito	dito
98	2039	dito	dito
61	5568	Ruszkowo	Wągrowiec
66	1496	Słupia wielka	Sroda
44	1582	Smuszewo	Wągrowiec
15	2144	Sokolniki małe	Szamotuły
17	2146	dito	dito
19	2148	dito	dito
21	2150	dito	dito
54	3046	dito	dito
31	487	Szkudły	Pleszew
46	1844	Szczury	Odolanów
17	2056	Wilkonice	Krobia
123	639	Witkowo	Gniezno
130	646	dito	dito
134	650	dito	dito
49	1261	Xiążenice	Ostrzeszów
54	1266	dito	dito
53	2534	Zakrzewo	Gniezno
61	2542	dito	dito
126	1430	Zalesie	Krobia
127	1431	dito	dito
79	2481	Zbyszewice	Chodzież
89	2491	dito	dito
91	2493	dito	dito
95	2497	dito	dito
101	2503	dito	dito
105	2507	dito	dito
106	2508	dito	dito
145	1010	Żytowiecko	Krobia
146	1011	dito	dito

ażeby takowe do kassy naszéj w stanie kurs mającym z należącemi do nich kuponami event. talonami lub rekognicyą na takowe, franko złożyli, w razie niefrankowania bowiem koperta na koszt posiadacza zwróconą zostanie.

Gdyby złożenie to w ciągu nadchodzącego na Boże Narodzenie 1862 wypłaty prowizyi ziemskiej a mianowicie od 2go Stycznia do 1go Kwietnia 1863. nie miało nastąpić, natenczas posiadacze według ustawy z dnia 10go Listopada 1847. (Zbiór praw na rok 1848. stron. 22. Nr. 2922.) zostaną z swém prawem realném do wyrażonéj w wypowiedzianym liście zastawnym hipoteki szczególnéj prekludowanymi i z pretensyami swemi do wartości listu zastawnego do Ziemstwa odesłanymi a ilość kapitału w gotowiźnie wzięta będzie po potrąceniu kosztów wywołania na koszt i ryzyko wierzycieli

do depozytu Ziemstwa, prowizyi im jednak przynosić nie będzie i przy późniejszém prezentowaniu listów zastawnych płatne i już realizowane kupony od kapitału potrącone zostaną.

Przytém przypominamy także posiadaczom listów zastawnych, aby wylosowane w terminach dawniejszych a dotąd nie złożone listy zastawne do kassy naszéj przesyłali.

A. na 1000 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
60	1214	Chobienice	Babimost	BN. 61
56	5439	Drząmgowo	Sroda	dito
26	953	Działyń	Gniezno	dito
2	2197	Gądki	Śrem	BN. 59
166	6197	Gałowo	Szamotuły	SJ. 61
61	118	Jutrosin	Krobia	BN. 60
2	1358	Jankowo	Gniezno	BN. 61
6	5333	Krzyżanki	Krobia	SJ. 60
14	5978	Lewice	Międzyrzecz	BN. 60
33	771	Międzylisie	Wągrowiec	SJ. 61
150	43	Nowemiasto	Pleszew	dito
263	3069	Przygodzice	Odolanów	dito
18	3956	Parzenczewo	Kościan	SJ. 60
4	878	Rogaczewo małe	dito	BN. 61
5	879	dito	dito	dito
8	1296	Słupia wielka	Sroda	dito
4	2810	Spławie	Kościan	SJ. 60
3	5036	Wapno	Wągrowiec	BN. 60

B. na 500 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
52	1304	Czekanów	Odolanów	BN. 61
7	3504	Dębowałęka II.	Wschowa	BN. 59
85	1100	Gałowo	Szamotuły	SJ. 61
66	745	Gronówko	Kościan	dito
9	4241	Górki dąbskie	Szubin	SJ. 60
36	610	Konary	Krobia	BN. 61
16	3481	Koszuty	Sroda	SJ. 60
18	5809	Kręsko	Międzyrzecz	dito
18	2152	Kierzno	Ostrzeszów	dito
37	5185	Łomnica	Międzyrzecz	SJ. 61
66	4319	Lwówek	Buk	SJ. 60
10	506	Małpin	Srem	BN. 61
58	1416	Miłosław	Września	BN. 60
27	435	Mikołajewice	Gniezno	BN. 46
125	3147	dito	dito	SJ. 61
126	3148	dito	dito	dito
28	73	Nowemiasto	Pleszew	dito
64	307	Przygodzice	Odolanów	SJ. 60
71	314	dito	dito	SJ. 61
75	318	dito	dito	dito
215	1879	dito	dito	dito
133	4645	Pakosław	Krobia	SJ. 61
6	3354	Ryczywół	Oborniki	SJ. 60
10	5694	Suchorzewo	Pleszew	BN. 60
13	1066	Szypłowo	dito	BN. 61
35	807	Witkowo	Gniezno	dito
17	4565	Wyganowo	Krotoszyn	BN. 60
23	206	Xiążno	Września	SJ. 61

C. na 250 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
32	1663	Brody	Buk	SJ. 60
27	2484	Dziewierzewo	Wągrowiec	BN. 60
14	139	Dupin	Krobia	SJ. 61
28	118	Gałowo	Szamotuły	dito
20	345	Grudzielec	Pleszew	BN. 60
35	676	Iwno	Środa	BN. 61
83	134	Jutrosin	Krobia	SJ. 61
9	687	Kadzewo	Srem	BN. 61
29	374	Karczewo	Kościan	dito
71	2958	Łomnica	Międzyrzecz	BN. 52
52	317	Mikołajewice	Gniezno	SJ. 61
65	48	Nowemiasto	Pleszew	dito
13	620	Ossowiec	Mogilno	dito
139	186	Przygodzice	Odolanów	SJ. 61
146	193	dito	dito	BN. 60
157	204	dito	dito	SJ. 61
164	211	dito	dito	dito
173	220	dito	dito	dito
12	1084	Psarskie	Śrem	BN. 60
12	2533	Pawłowo	Wągrowiec	dito
47	1646	Pniewy	Szamotuły	BN. 61
47	688	Pudliszki	Krobia	dito
44	473	Rokossowo	dito	dito
10	251	Wierzenica	Poznań	SJ. 61
127	1048	Września	Września	dito
214	3075	dito	dito	dito
63	1194	Wilcza	Pleszew	dito

D. na 100 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
23	1566	Arkuszewo	Gniezno	BN. 61
31	549	Chobienice	Babimost	dito
61	1808	Czekanów	Odolanów	dito
24	4719	Chełkowo i Karmin	Kościan	BN. 60
90	10567	Czacz	dito	SJ. 60
52	109	Chocicza	Pleszew	SJ. 61
54	111	dito	dito	SJ. 58
45	785	Dąbrowo	Babimost	BN. 61
66	672	Dobrzyca	Krotoszyn	dito
17	1113	Drząmgowo	Środa	dito
81	1047	Działyń	Gniezno	dito
83	1049	dito	dito	dito
94	1060	dito	dito	dito
111	1077	dito	dito	dito
80	1248	Gołębin	Kościan	dito
44	4779	Gołuń	Środa	dito
80	3464	Grabowo	Września	BN. 60
18	8316	Gonice	dito	BN. 58
72	5333	Golenia v. Golina	Pleszew	BN. 59
16	11562	Gorzewo	Wągrowiec	BN. 47
32	204	Gałowo	Szamotuły	SJ. 61
42	214	dito	dito	dito
77	334	dito	dito	dito
78	335	dito	dito	dito
133	4594	dito	dito	dito
195	9101	dito	dito	dito
198	9104	dito	dito	SJ. 60
22	3606	Januszewo	Śrem	dito
91	245	Jutrosin	Krobia	SJ. 61
43	5089	Jankowo	Gniezno	BN. 61
65	622	Konary	Krobia	dito
35	700	Koryta	Krotoszyn	dito
29	936	Konarskie	Srem	SJ. 61
40	947	dito	dito	dito
38	3280	Kierzno A i B.	Ostrzeszów	BN. 60
56	5964	Kościeszyno	Międzyrzecz	BN. 58
22	4753	Knyszyn	Poznań	SJ. 60
118	11881	Lewkowo	Odolanów	BN. 60
45	8817	Lewice	Międzyrzecz	BN. 61
28	5248	Modliszewo	Gniezno	SJ. 60
68	410	Mikołajewice	dito	SJ. 61
80	422	dito	dito	BN. 58
82	424	dito	dito	SJ. 61
83	425	dito	dito	dito
85	427	dito	dito	dito
87	429	dito	dito	dito
95	437	dito	dito	dito
98	440	dito	dito	dito
99	441	dito	dito	dito
100	442	dito	dito	dito
27	460	Międzylisie	Wągrowiec	BN. 61
33	1544	Modliszewko	Gniezno	dito
74	2904	Niepart	Krobia	SJ. 58
89	80	Nowemiasto	Pleszew	SJ. 61
98	89	dito	dito	BN. 60
23	61	Nowiec	Srem	SJ. 61
26	374	Ninino	Oborniki	dito
50	7094	Olszyna	Ostrzeszów	BN. 59
98	4286	Pawłowice	Wschowa	SJ. 60
157	8174	Pakosław	Krobia	SJ. 61
164	8181	dito	dito	dito
169	8186	dito	dito	dito
177	8194	dito	dito	dito
63	1202	Pudliszki	dito	BN. 61
65	1204	dito	dito	dito
56	8500	Rusko	Pleszew	BN. 60
18	7975	Rogowo	Krobia	SJ. 58
28	6634	Rossoszyce	Odolanów	SJ. 60
17	1124	Swidnica II.	Wschowa	BN. 61
18	3075	Sadowie	Odolanów	SJ. 61
36	11833	Strzelce wielkie	Krobia	BN. 60
94	5223	Sierniki	Wągrowiec	dito
42	3912	Szymanowo	Srem	BN. 59
26	6592	Sieroszewice	Odolanów	dito
75	1013	Witkowo	Gniezno	BN. 61
36	4845	Wierzeja	Szamotuły	dito
240	9461	Września	Września	dito
242	9463	dito	dito	dito
57	12053	Wierzenica	Poznań	dito
308	10395	Wronki	Szamotuły	BN. 60
14	4746	Węgry II.	Odolanów	dito
22	3897	Węgierskie	Środa	dito
59	181	Xiążno	Września	SJ. 61
80	314	dito	dito	dito
21	1385	Xiążenice	Ostrzeszów	BN. 61
25	1389	Xiążenice	Ostrzeszów	BN. 61
92	9030	Zbąszyń	Międzyrzecz	SJ. 60
24	3095	Żydowo	Poznań	dito
51	1451	Zalesie	Krobia	BN. 61
54	1454	dito	dito	dito
60	1255	Żytowiecko	dito	dito
72	1267	Żytowiecko	Krobia	BN. 61
81	1276	dito	dito	dito
92	1287	dito	dito	dito

E. na 50 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
35	730	Arkuszewo	Gniezno	BN. 61
54	304	Broniszewice	Pleszew	BN. 47
34	366	Cmachowo	Szamotuły	SJ. 60
20	705	Czerlino	Wągrówiec	BN. 61
55	94	Gałowo	Szamotuły	SJ. 61
201	4377	dito	dito	dito
203	4379	dito	dito	dito
40	64	Gorzuchowo	Gniezno	dito
24	3913	Gonice	Września	SJ. 58
56	3061	Gowarzewo	Sroda	SJ. 52
56	1268	Gościeszyn	Babimost	SJ. 39
38	3605	Grabonóg	Krobia	BN. 60
112	4412	Gola	dito	dito
97	577	Gołębin	Kościan	BN. 61
99	579	dito	dito	dito
109	589	dito	dito	dito
32	1765	Januszewo	Srem	SJ. 60
51	99	Jutrosin	Krobia	SJ. 61
44	2370	Jankowo	Gniezno	BN. 61
72	617	Jwno	Sroda	dito
115	3253	Kretkowo	Września	SJ. 61
72	2036	Karna	Babimost	dito
96	1587	Kaźmierz	Szamotuły	SJ. 60
30	2187	Knyszyn	Poznań	dito
22	2201	Korzkwy	Pleszew	SJ. 60
13	626	Kadzewo	Srem	BN. 61
22	448	Kołaczkowo	Gniezno	dito
24	450	dito	dito	dito
25	451	dito	dito	dito
210	3467	Lwówek	Buk	BN. 60
62	3883	Lewkowo	Odolanów	dito
68	4225	Lewice	Międzyrzecz	BN. 61
69	4226	dito	dito	dito
91	5942	Mnichy	Międzychód	BN. 59
128	1107	Miłosław	Września	SJ. 61
52	4821	Marcinkowo górne	Mogilno	BN. 61
54	4823	dito	dito	dito
143	843	Mielęcin	Ostrzeszów	dito
48	711	Modliszewko	Gniezno	dito
120	31	Nowemiasto	Pleszew	SJ. 61
125	36	dito	dito	dito
131	42	dito	dito	dito
137	48	dito	dito	dito
140	51	dito	dito	dito
143	54	dito	dito	dito
28	14	Nowiec	Srem	dito
13	11	Nojewo	Szamotuły	dito
28	5823	Orzeszkowo	Sroda	BN. 59
44	4233	Pożarowo	Szamotuły	SJ. 58
38	2217	Pijanowice	Krobia	BN. 60
40	2219	dito	dito	dito
24	2320	Popowo Ignacewo	Gniezno	SJ. 61
190	3818	Pakosław	Krobia	SJ. 61
197	3825	dito	dito	dito
199	3827	dito	dito	dito
243	1426	Przygodzice	Odolanow	dito
308	1896	dito	dito	BN. 60
50	2641	Rojów	Ostrzeszów	SJ. 60
42	3275	Srebrnegórki	Wągrówiec	BN. 60
35	4926	Suchorzewo	Pleszew	BN. 55
40	5036	Strzegowo	Odolanów	SJ. 58
47	690	Słupia wielka	Sroda	BN. 61
24	716	Smuszewo	Wągrówiec	dito
99	1284	Wełna	Oborniki	BN. 54
73	6173	Wierzenica	Poznań	SJ. 61
77	6177	dito	dito	dito
44	2263	Wierzeja	Szamotuły	dito
46	124	Wilcza	Pleszew	BN. 61
95	427	Witkowo	Gniezno	dito
108	440	dito	dito	dito
94	2902	Zimnawoda	Pleszew	SJ. 60
64	77	Xiążno	Września	BN. 61

F. na 25 Tal.

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
51	1597	Arkuszewo	Gniezno	BN. 61
66	1612	dito	dito	dito
67	1613	dito	dito	dito
35	554	Bobrowniki C.	Ostrzeszów	dito

Nr. list. zast. bież.	Nr. list. zast. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
41	560	Bobrowniki C.	Ostrzeszów	BN. 61
36	5781	Bobrowniki B.	dito	SJ. 60
35	1560	Czerlino	Wągrówiec	BN. 61
100	1272	Chobienice	Babimost	dito
44	1144	Czekanów	Odolanów	dito
68	7431	Dąbrowo	Wągrowiec	BN. 60
250	10680	Dobrojewo	Szamotuły	SJ. 60
254	10684	dito	dito	SJ. 58
33	65	Dupin	Krobia	SJ. 61
95	7925	Drządgowo	Sroda	BN. 61
101	7931	dito	dito	dito
153	677	Działyń	Gniezno	dito
161	685	dito	dito	dito
162	686	dito	dito	dito
173	697	dito	dito	dito
58	58	Gałowo	Szamotuły	SJ. 61
159	4911	dito	dito	dito
160	4912	dito	dito	dito
162	4914	dito	dito	dito
163	4915	dito	dito	dito
48	8159	Graboszewo kośc.	Września	BN. 60
54	7749	Grab	Pleszew	SJ. 60
42	4549	Głuponie	Buk	dito
63	2897	Grodzisko	Pleszew	SJ. 53
122	5691	Golenia v. Golina	dito	BN. 58
90	4063	Grabowo	Września	BN. 60
36	10137	Gostyczyna	Odolanów	dito
24	165	Gaj	Szamotuły	BN. 61
119	961	Gołębin	Kościań	dito
120	962	dito	dito	dito
32	415	Gołuń	Sroda	dito
41	424	dito	dito	dito
46	4433	Jabkowo	Wągrowiec	BN. 59
56	4347	Jarosławiec	Sroda	SJ. 60
95	63	Jutrosin	Krobia	SJ. 61
45	5477	Jankowo	Gniezno	BN. 61
48	5480	dito	dito	dito
49	5481	dito	dito	dito
88	1071	Iwno	Sroda	dito
101	1084	dito	dito	dito
103	1086	dito	dito	dito
105	1088	dito	dito	dito
124	1107	dito	dito	dito
128	1111	dito	dito	dito
32	188	Karczewo	Kościan	SJ. 61
25	74	Konarskie	Srem	dito
60	4169	Kopanica	Babimost	BN. 58
76	4785	Karna	dito	SJ. 58
118	3741	Kaźmierz	Szamotuły	dito
19	1152	Kadzewo	Srem	BN. 61
34	190	Karczewo	Kościan	dito
35	191	dito	dito	dito
42	198	dito	dito	dito
118	4831	dito	dito	dito
104	303	Konary	Krobia	dito
36	661	Kołaczkowo	Gniezno	dito
39	664	dito	dito	dito
56	334	Koryta	Krotoszyn	SJ. 61
31	1114	Krzyżanowo	Śrem	SJ. 61
39	1122	dito	dito	dito
46	1129	dito	dito	dito
38	3815	Lipnica	Szamotuły	SJ. 60
257	7635	Lwówek	Buk	BN. 52
82	8611	Lewice	Międzyrzecz	BN. 61
89	8618	dito	dito	dito
91	8620	dito	dito	dito
92	8621	dito	dito	dito
68	8623	Mszyczyn	Śrem	SJ. 61
52	712	Mierzewo	Gniezno	SJ. 60
87	10774	Miłosławice	Wągrowiec	SJ. 52
52	4321	Małpin	Srem	BN. 61
17	381	Marcinkowo górne	Mogilno	dito
120	515	Mielęcin	Ostrzeszów	dito
153	1773	dito	dito	dito
55	715	Mierzewo	Gniezno	dito
79	9000	dito	dito	dito
47	3102	Murzynowo bor.	Sroda	dito
55	3853	Nojewo	Szamotuły	SJ. 61
88	1313	Ottorowo	dito	SJ. 58
37	6982	Ostrowo	Września	SJ. 55
92	243	Pakosław	Krobia	SJ. 61
93	244	dito	dito	dito
94	245	dito	dito	dito
95	246	dito	dito	dito
110	261	dito	dito	dito
203	8051	dito	dito	dito
252	3466	Przygodzice	Odolanów	dito
330	4542	dito	dito	dito
331	4543	Przygodzice	Odolanów	SJ. 61
32	9752	Popowo	Międzychód	SJ. 58
28	5310	Popowo Ignacewo	Gniezno	SJ. 60
110	7413	Pruchnowo	Chodzież	dito
100	251	Pakosław	Krobia	BN. 61
28	368	Pniewy	Szamotuły	dito
29	369	dito	dito	dito
100	898	Pudliszki	Krobia	dito
102	900	dito	dito	dito
108	906	dito	dito	dito
119	917	dito	dito	dito
128	926	dito	dito	dito
131	929	dito	dito	dito
133	931	dito	dito	dito
137	935	dito	dito	dito
150	948	dito	dito	dito
32	3801	Rostworowo	Poznań	SJ. 58
37	3806	dito	dito	BN. 58
68	9308	Rogaczewo małe	Kościan	BN. 61
57	282	Rokossowo	Krobia	dito
39	1460	Szypłowo	Pleszew	dito
43	1464	dito	dito	dito
44	1465	dito	dito	dito
26	4730	Sapowice	Poznań	SJ. 58
79	3496	Sulencin	Sroda	BN. 58
25	4768	Sepno wielkie	Kościan	dito
54	4569	Starogród	Krotoszyn	SJ. 58
56	1486	Słupia wielka	Sroda	BN. 61
42	1580	Smuszewo	Wągrowiec	dito
43	1581	dito	dito	dito
48	1586	dito	dito	dito
28	776	Świdnica II.	Wschowa	dito
36	784	dito	dito	dito
33	489	Szkudły	Pleszew	dito
46	11043	Tarnowo	Kościan	SJ. 60
42	6522	Turostowo	Gniezno	dito
108	6952	Tuchorze	Babimost	BN. 60
31	5546	Wolanki	Gniezno	dito
26	5595	Wola czewujewska	Mogilno	dito
34	5708	Wilkowo	Szamotuły	BN. 59
30	4407	Węgierskie	Środa	BN. 44
32	5076	Węgry II. vel Węgierszczyzna	Odolanów	SJ. 58
106	45	Września	Września	SJ. 61
157	2990	dito	dito	dito
271	9051	dito	dito	dito
273	9053	dito	dito	dito
293	9073	dito	dito	dito
26	87	Wierzenica	Poznań	dito
27	88	dito	dito	dito
57	5206	Wierzeja	Szamotuły	dito
58	5207	dito	dito	dito
21	23	Wilcza	Pleszew	dito
124	640	Witkowo	Gniezno	BN. 61
129	645	dito	dito	dito
67	50	Xiążno	Września	SJ. 61
55	1267	Xiążenice	Ostrzeszów	BN. 61
114	6837	Zimnawoda	Pleszew	SJ. 60
116	6839	dito	dito	SJ. 61
78	7495	Żydowo	Gniezno	dito
49	8918	Żerniki	Srem	BN. 60
52	8921	dito	dito	SJ. 60
22	6133	dito	Oborniki	dito
26	6137	dito	dito	BN. 60
142	8783	Zbąszyń	Międzyrzecz	dito
62	8962	Żelice	Wągrówiec	dito
70	4457	Żurawia	Szubin	BN. 59
84	1388	Zalesie	Krobia	BN. 61
113	1417	dito	dito	dito
121	1425	dito	dito	dito
125	1429	dito	dito	dito
128	1432	dito	dito	dito
129	1433	dito	dito	dito
118	983	Żytowiecko	dito	dito
121	986	dito	dito	dito
136	1001	dito	dito	dito
152	1017	dito	dito	dito
154	1019	dito	dito	dito
161	1026	dito	dito	dito
162	1027	dito	dito	dito
167	1032	dito	dito	dito
169	1034	dito	dito	dito
173	1038	dito	dito	dito
176	1041	dito	dito	dito
185	1050	dito	dito	dito

Poznań, dnia 1. Października 1862.

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

Płonki.

Jabłka, 3 letnie, 100 sztuk 1 Tal.
» 2 letnie, 100 sztuk 20 Sgr.
Gruszki, 3 letnie, 100 sztuk 1 Tal. 5 Sgr.
» 2 letnie, 100 sztuk 25 Sgr.

Na żądanie przesyłam próby bezpłatnie.

Krzewy do sadzenia w lasach, ku oszczędzeniu dozoru paszenia dziczyzny, kopa po 20 Sgr.

Bydgoszcz, (Jakobsstrasse 379.)

Paweł Büttner,
ogrodnik sztuczny i handlujący.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Zgromadzenie dnia 13. Października 1862.

Żyto (węcpel po 25 szefli) słabo. Na Paźdz $43^{1}/_{6}$ list. 43 pien., na Paźdz. Listopad $41^{3}/_{4}$ do $^{2}/_{3}$—$^{7}/_{12}$ pł., na Listopad Grudzień 41 list., na Grudzień Styczeń 41 list., na Styczeń Luty 41 list., na wiosnę $40^{11}/_{12}$ pł. $^{5}/_{6}$ list.

Okowita (beczka 8000 kwart Trallesa) słabo się trzyma w cenie. Wypowiedziano 24,000 kwart. Na Paźdz. $15^{1}/_{12}$ pł. i list. 15 pien., na Listopad $14^{17}/_{24}$—$^{3}/_{4}$ pł. i list., na Grudzień $14^{5}/_{8}$ pł. i list., na Styczeń $14^{2}/_{3}$ dł., na Luty $14^{3}/_{4}$ pien., na wiosnę $15^{1}/_{12}$ pł. list. i pien.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 13. Października 1862.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna. . . .	$4^{1}/_{2}$	—	$102^{5}/_{8}$
„ z roku 1859.	$4^{1}/_{2}$	—	$108^{3}/_{8}$
„ z roku 1856.	$4^{1}/_{2}$	—	103
„ z roku 1853.	4	—	$99^{7}/_{8}$
Obligi długu skarbowego	$3^{1}/_{2}$	—	$91^{1}/_{8}$
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj .	$3^{1}/_{2}$	—	$91^{1}/_{2}$
dito miasta Berlina.	$4^{1}/_{2}$	—	$103^{3}/_{4}$
dito „	$3^{1}/_{2}$	—	90
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	$3^{1}/_{2}$	—	$92^{7}/_{8}$
dito dito	4	—	$101^{3}/_{4}$
dito Pruss Wschodnich . .	$3^{1}/_{2}$	—	$89^{1}/_{4}$
dito Pomorskie	$3^{1}/_{2}$	—	$91^{5}/_{8}$
dito dito	$4^{1}/_{4}$	—	101
dito W. X. Poznańskiego .	4	—	105
dito W. X. Poznańskiego .	$3^{1}/_{2}$	—	$99^{1}/_{4}$
dito W. X. Pozn. (nowe). .	4	—	$99^{1}/_{4}$
dito Szląskie	$3^{1}/_{2}$	—	$84^{3}/_{4}$
dito Pruss Zachodnich. . .	$3^{1}/_{2}$	—	$88^{1}/_{2}$
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	$99^{1}/_{2}$
Obligacye miejskie II. Em. Pozn. . .	4	—	98
Obligacye prowincyalne Poznańskie .	5	—	—
Papiery banku prow. Poznańskiego .	—	—	$98^{3}/_{4}$
Louisdory	—	—	110
Akcye kolei żelazn. Starogr. Pozn.. .	4	—	111

CENY TARGOWE
w mieście Poznaniu.

dnia 10. Października 1862 r.	od tal.	od sgr.	od fn.	do tal.	do sgr.	do fn
Pszenicy pięknéj, szefel po 16 garn.	2	22	6	2	25	—
Pszenicy średniéj	2	15	—	2	17	6
Pszenicy ordynaryjnéj	2	5	—	2	10	—
Żyta przedniego, szefel	1	25	—	1	27	6
Żyta lżejszego	—	—	—	—	—	—
Jęczmienia dużego, szefel	—	—	—	—	—	—
Jęczmienia małego	—	—	—	—	—	—
Owsa, szefel.	—	25	6	—	27	6
Grochu do gotowania, szefel . . .	—	—	—	—	—	—
Grochu na pastwę.	—	—	—	—	—	—
Rzep zimowy	—	—	—	—	—	—
Rzepik zimowy	—	—	—	—	—	—
Rzep latowy	—	—	—	—	—	—
Rzepik latowy	—	—	—	—	—	—
Tatarki, szefel	—	—	—	—	—	—
Koniczyna czerwona, cent. 100 fn.	—	—	—	—	—	—
Koniczyna biała	—	—	—	—	—	—
Ziemniaków, szefel.	—	11	—	—	13	—
Masła, garniec	—	—	—	—	—	—
Siana, centnar	—	—	—	—	—	—
Słomy, kopa po 100 funt. w. Z. c.	—	—	—	—	—	—
Oleju rzepiowego, cent. po 100 fn.	—	—	—	—	—	—

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień	Stan termometru najniższy	Stan termometru najwyż.	Stan barometru.	Wiatr.
6. Pazdz.	+ 1,0°	+11,8°	28,, 3, 0,,,	Wschodni
7. „	+ 2,2°	+13,5°	28,, 0, 5,,,	Wschodni
8. „	+ 8,7°	+15,0°	28,, 1, 8,,,	Zachodni.
9. „	+ 4,0°	+15,3°	28,, 2, 5,,,	Półn. zach.
11. „	+ 8,2°	+11,6°	28,, 2, 8,,,	Poł. zach.
12. „	+ 2,0°	+14,5°	28,, 0, 0,,,	Półn. wsch.
12. „	+ 4,2°	+15,0°	27,, 10, 5,,,	Zachodni